

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca na celi polji, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVII.

V Ljubljani 20. malega serpana 1864.

List 21.

CVETLIČNIK.

Sveti Margareti.

Preslava, tebi Margareta
Devica, svete Cerkve kras,
Mučenka, Kristusova sveta! —
Doni naj pesem ti na glas, —
Da tvojo vero preslavljuje,
In serca tvojega blagost;
Mladosti mehki pa spricuje.
Kaj je keršanstvo in sercnost.

V keršanski vterjena resnici
Si bla v začetku mladih dni.
Po svoji ljubljeni rednici,
Ki tvoje serce vplameni. —
Si vsa za Jezusa se vnela.
Zvolila si ga Zenina.
V ljubezni sveti prevesela —
Hranila čistost Mu serca.

Svetó življenje tvoje skrito,
Neverni oče zasledi.
Zato popraš resnovito:
„Si res kristjana, moja hči?“ —
„Po Božji milosti neizmerni.“
Odgovoriš. — „Kristjana sim,
In da tud vi bi bili verni,
Preserčno od Boga želim!“

Zato razserden oče slepi
Te sam sodniku zdaj izdá,
Katerega hudobni sklepi
So, da za vero te golfa.
V zvižčnosti te zapeljuje.
Al ker ne more nič ti ne,
Ti strašne muke narekuje.
Da ločil od Boga bi te.

Mu rečeš: „Nočem vere tvoje,
Malikov tvojih ne častim;
Le Jezus je življenje moje.
Ker On je pravi Božji Sin!
Edino Njega čem moliti,
Le Njemu bilo bo serce
Veselo zanjga kri preliti:
Tud On prelil jo je zamé.“

Nevsmiljeno si raztepena,
Devica, za sprievanje to;
Oh strašne rane od grebena
Prejelo tvoje je telo!
Pa Ti le k Jezusu zdihuješ,
Ter stanovitna vse terpiš,
Kervave rane Mu daruješ,
Čez vse ti drag Njegov je križ.

Pa še peklerska zver se bliža,
Gré v temno ječo te skušat;
Oplášena pred znamenjem križa
V samoti mora proč bežat'.
Nebeški Zenin tvoj v blišavi
Se zdaj prikaže iz nebá,
Telo ti ranjeno ozdravi,
In duši novo sercnost dá. —

Pred sodbo drugi dan sprašvana,
Zakaj malikov ne častiš:
„Le Jezusu bom večno vdana!“
Nevstrašeno odgovoriš.
Častita bila ti je zmaga,
Ko rabelj vzame ti glavo;
Dušica tvoja pa predraga
Je šla k Zveličarju v nebó.

Tako, o mučenica sveta!
Končala zemeljski si ték,
Za Jezusa goreče vneta
Boš zdaj vživala Ga na vék;
Neskončne čase veselila
Se boš v družbi Jagojeta,
Iz rajskega studenca pila
Vodó veselja večnega.

Ozri se z vse radosti kraja,
O sveta Margareta v nas,
Pridobi moč nam zoper zmaja!
Te danes prosimo na glas,
Da bomo serčno se borili
Za vero Jezusovo zdaj;
Po smerti pa razveselili
Se ž Njim v nebesih vekomaj.

France Silvester.

Petje jako si ljubila,
Svoje želje tud spolnila:
V cerkvi stoljni prepevala.
Božjo slavo zviševala.

Ni še leto, kar zgubila
Pevovodja si, premnila!
Ze objema in pokriva
Tebe tud gomila siva.

Zgodej umerli so ti mati,
Tudi brat še v dobi zlati:
Smert odperla ti je vrata,
Pokazala mater, brata.

Milost Božja ti dodeli
V svetem raju mir veselí;
Jest na grobu pa bom še
Ti sadila rožice.

Pervo sr. Obhajilo otrok v Slavini 19. roznika 1864.

„Blagoslovljeni vi od Gospoda, ki je
vstvaril nebo in zemljo.“ Psal. 113, 15.

Sveti prerok je psalme pél in premišljeval usmiljenje, katero je Bog Izraelcem skazal s tém, da jih je rešil egiptovske sužnosti, jih prepeljal skozi kervavo morje, jih po pušavi, čez reko Jordan prevodil, ter po velikih čudežih jih pripeljal v srečno prelepo in rodovitno deželo Kanaan, in to deželo jim v last dal. Preserčno hvali Boga in spozná, da Izraelci niso vredni tolikih dobrot Božjih ter reče: „Ne nam, Gospod! ne nam, ampak svojemu imenu daj slavo.“ Po tem poje dalje: „Hisa Izraelova je v Gospoda upala, in nje pomočnik in nje varh je. Hisa Aronova je v Gospoda upala, in nje pomočnik in nje varh je. Gospod blagoslovi vse, ki se ga bojé, male z velikimi. Blagoslovljeni vi od Gospoda, ki je vstvaril nebo in zemljo!“

Preljub! otroci, ki ste danes tu zbrani! Tudi vam je premišljevali usmiljenje, katero je ljubi Bog z vami storil. Berž ko ste bili rojeni, je vas rešil sužnosti izvirnega greha, vas v svetem kerstu opravičil, po svetem Duhu Jezusovega odrešenja vdeležil, zvolil za svoje otroke, vas sprejel in prestavil v sveto katoliško cerkev, v kateri sami je zveličanje, ter vas storil dediče nebeskega kraljestva. Premišljevali vam je pa tudi, kar ste tistikrat po svojih botrih Bogu obljubili, in ponoviti se vam danes spodobi to obljubo.

Obljubili ste pa, da hočete verovati v Boga Očeta, vsigamogočnega stvarnika nebes in zemlje v Jezusa Kristusa njegovega rojenega Sina, Gospoda našega, ki je bil rojen in je za nas terpel, v svetega Duha, sveto katoliško cerkev, občno svetnikov, odpušanje grehov, vstajenje mesa in večno življenje. De bi pa bila vasa vera živa, ste se od-

BOLZICA

na grob prijateljice

MARIJE JANČARJEVE,

modre dekllice in šenklaške pevkije. Zapisala Neža Lesarjeva

Mlade že sve se poznale,
Po cvetlicah se igrale;
Naj na grob sercé gorkó
Usadi ti rožico!

povedali hudemu duhu, njegovemu napuhu, in vsemu grešnemu djanju. To je bila vaša kerstna obljuba.

Premišljevat vam je danes, kako vas je sveti Duh ljubil, kateri je vas pri sveti birmi po pokladi škofovih rok, po škofovi molitvi, in maziljenji s sveto križmo v gnadi Božji poteril, in jo v vas pomnožil, ter še posebno gnado vam podelil, de morete Jezusovo vero spoznati, jo pred svetom terditi, jo pričevati in zvesto po nji živeti. Premišljevat vam je Božje usmiljenje, ktero se je nad enimi zmed vas že dvakrat, nad večimi pa tudi trikrat razodelo, ko ste po spoznanji in obžalovanji grehov, po terdnem sklepi poboljšanja, in po čisti ponižni in odkritoserčni spovedi, ter po sprejeti naloženi pokori z odvezo odpusnje djanskih grehov in večnih kazni prejeli, gnado Božjo in mir vesti v Zakramenti svete pokore zadobili. Oh, kako veliko je to Božje usmiljenje! Niste ga bili vredni, pa ljubi Bog je vam to usmiljenje skazal, — o, recite mu danes slavo čast in zahvalo!

Kaj pa vam je Gospod še danes pripravil? Kam vas je povabil? Kaj vam bo dal? — Oh, presrečni otroci! K svoji Božji mizi je Gospod, včlovečeni Bog, Jezus Kristus vas zbral, in ta miza je vaše prvo sveto Obhajilo. Tu se bo vam razodela nar večji ljubezen Božja. Telo Jezusovo je pred vas tudi vam v dušni živež položeno, in njegova Rešnja Kri v pijačo postavljena. Oboje, jed in pijačo, bote prejeli v podobi belega kruha, kar je Jezus sam z dušo in s telesom, s kervjo in z mesom, z Božjo in človeško naturo.

To nebeško jed in pijačo je ljubeznjivi Jezus — kar vsi veste — postavil pri zadnji večerji, velikonočni četrtek, pred svojo smrtjo. Pripravljajo pa vseskozi pri vsaki daritvi svete maše, kjer po ustih mašnika izrčje nad kruhom besede: „To je moje Telo,“ in nad vinom: „To je kelih moje kervi, nove in večne zaveze, ktera bo za vas in za njih veliko prelita v odpusanje grehov.“ In kruh se spremeni v Jezusovo Telo, in vino v njegovo Rešnjo Kri, in tako postane nar svetejši Zakrament, pravo Telo in prava Kri našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa v podobni kruha in vina. — presveto Rešnje Telo, sveto Obhajilo naj svetejši večerja, Zakrament altarija, angelski kruh, nebeška jed, Božja miza. V zakramenti svete pokore grehov očišeni ste k tej mizi danes povabljeni. In z veseljem, kar vidim, prav radi, z velikim hrepenenjem ste sem prišli. Nikar se ne bojte, niste tu Jezusu nadležni, ker On sam vas želi pri svoji mizi imeti; tu hoče vam svojo ljubezen prav živo skazati, k vam priti, se z vašim srcem skleniti, vas kakor prijatelje objeti in vas prav nebeško blagosloviti.

Ko je dobrotljivi Jezus še očitno po Judeji in Galileji hodil in učil, je nedolžne otroke prav rad, pri sebi imel. Neki dan je bilo veliko otrok k njemu prišlo, njegovi učenci pa so jih proč gonili. Ali Jezus je učence posvaril in rekel: „Zakaj podite otroke od mene? Pustite male k meni in jim ne branite, taci je nebeško kraljestvo.“ In blagoslovil jih je.

To, in še večji ljubezen bo Jezus danes vam skazal, preljudi kersanski otroci! Srečnejši bote memo unih otrok; ne le blagoslovil vas bo, ampak še svoje lastno meso bo dal vam zavžiti, de bi se tudi vi spomnili njegove ljubezni do vas, in pa njegovega terpljenja za vas.

Ne bom vas odganjal od Jezusa, kakor so učenci otroke od njega gonili, kar je Jezusa žalilo; jez vas še le kličem sem k Božji mizi. Le pristopite sem, preljudi otroci! vi, ki Jezusa po veri in podučnji poznate; vi, ki v živo verujete, de bote res Jezusa v podobi kruha prejeli; le približajte se sem; Jezus vas tukaj čaka, in čez nekoliko minut bo stopil iz svoje posvečene hišice, iz svetega tabernakelja, ter pojde po mojih rokah, ki sim Njegov posvečen mašnik, v vaše mlade serca.

Ker ste včeraj pri spovedi očistili svojo vest, pripravite zdaj tudi svoje serca Jezusu. Naj bodo vaše serca

vse pobožne, vse vnete do Jezusa. Tedaj obudite vero, upanje in ljubezen v Jezusa; molite ga, pravega Boga v svetem Rešnjem Telesu; spomnite se prav živo, koliko je za vas terpel, kako je vas ljubil, in v nemajte se v ljubezni do njega, pa tudi v ljubezni do bližnjega.

Pri vsi tej dušni pripravi pa spoznajte, de ste nevredni tolike Jezusove ljubezni, in recite z evangelskim stotnikom: „Gospod! nisem vreden, de greš pod mojo streho, ampak reci le besedo, in ozdravljena bo moja duša.“ Tako se pripravljate pričakujte vneti v sercih četrtega dela sv. maše, mašnikovega obhajila.

Pa tudi vi tu pričujoči starši in redniki teh tukaj zbranih in po velikem trudu podučeni otrok, pridenite k njih pripravljanju tudi še vi svoje prošnje do Jezusa. V njih in svojo lastno srečo prosite prav goreči, de bi usmiljeni in ljubeznjivi Jezus te vaše otroke prav vredne storil pravega svetega Obhajila, de bodo po tem tudi vse druge njih svete Obhajila vselej vredne in zveličavne. Amen!

Po mašnikovem obhajilu.

Preljudi otroci! Zdaj-le hoče Jezus, Zenin vaših duš, Bog in človek, z dušo in s telesom, s kervjo in z mesom v podobi belega kruha v vaše serca iti. Ze vas čaka na altariju. Množica nevidnih duhov, ki ga tukaj v presvetem Zakramenti noč in dan molijo, ga spremlja; in vsi ti duhovi, Božji angeli, bodo priče vašega obhajila. Vnemajte svoje serca za nebeško jed, in molite glasno za menoj tri Božje čednosti: vero, upanje in ljubezen.

Po svetem Obhajilu.

Tako, preljudi otroci! je zdaj nar svetejši opravilo po Božji milosti spolnjeno. V vaših sercih stanuje Jezus, vaš nar ljubši prijatelj, Zenin vaših duš. Angeli Božji vas obdajajo in ga v vas molijo. O molite ga tudi vi!

Prejeli ste prvo sveto Obhajilo, prejeli vse, kar nar svetejši Zakrament Rešnjega Telesa podeli. Z Jezusom ste se natanko sklenili in zedinili, posvečujoča gnada se je v vas pomnožila; vaša duša se je v dobrem poživila in pokrepčala; mali grehi so vam odpuseni; hudo nagujenje je v vas pomanjšano; in zastavo imate častitega vstajenja in večnega življenja.

Tako blagoslovljeni vi od Gospoda, ki je vstvaril nebo in zemljo, zahvalite zdaj Jezusa, ki se je ponižal k vam priti: ponižno ga molite; obljubite mu, de bote po njegovih naukih in izgledih živeli, prosite ga, de s svojo gnado vedno pri vas ostane; ponovite še vero, upanje in ljubezen, in mu vse potrebe duše in telesa potožite.

Kruh nebeški! moč življenja!
Cena našega rešenja,
Sveto Jezusa Telo!
Nam v ljubezni nezrekljivi,
Ki smo tvoje smerti krivi,
V dušno jed postavljeno!

Mili Jezus. Bog nebeški!
Sim le vreden — sin človeški —
De si v sercu ti z menoj?
Ko te vžije duša moja,
Sklene jo ljubezen tvoja
In zedini vas s teboj.

Nam si živež. Jagnje Božje!
Našim dušam si orožje
Zoper nam vrojeno strast.
Ti vkrotiš nje moč vporo,
In podverže jo pokorno
Verni duši pod oblast.

Gnado v meni pomnožuje,
Za vse dobro me vterduje
Tvoja Božja visokost.
Vse slabosti mi odmiješ,
Mir nebeški v dušo liješ,
Daješ rajsko mi sladkost.

Znižaš se pri nas ostati,
In med nami prebivati.
De nas paseš in živiš.
Niso dosti ti nebesa,
Streho našega telesa
V prebivališče storiš.

Zaželeno z Bogom spravo,
In vstajenja še zastavo
Moja duša zadobi.
Kaj ti morem poverniti?
S čim ljubezen namestiti,
S ktero Bog me ljubiš ti?

Sprejmi v hvalno povernitev
Vernega duha molitev,
Iz ponižnega serca!
Volja moja je živeti.
Kakor zgled tvoj meni sveti.
Dokler dihlej ne nehá.

S svojo gnado ti ostani
V meni, hudega me brani,
De le tebi zgolj živim.
In ko v sercu nosim Tebe,
Serce, ino vsega sebe
Tvoji milosti zročim!

Vi pa, starši in redniki teh danes osrečenih otrok, sprejmite jih zdaj domú! Posvečeni, nebeško blagoslovljeni so, napaseni in nasiteni z mesom nedolžnega Jagnjeta Jezusa in z njegovo Rešnjo Kervjo napojeni, so sami jagnjeta, spet čisti kakor kedej vam od svetega kersta prineseni. Zročim jih vam, v zvesto skerb jih vam nazaj dam. Varujte jih vse zapeljivosti, ohranite nedolžne; vedite, da jih bo Jezus, pravični sodnik, kedej iz vaših rok tirjal. O, naj bo tisti dan, kakor je današnji, za vas in vaše otroke vesel! Bog me usliši! Amen. Partel.

Pogovori od spovedi.

Spisuje M. Smolej.

(Dalje.)

Nobene še tako modre postave, nobena še toliko oborožena mogočnost ni v stanu duha in serca človeškega tako krotiti in voditi, kakor Božja modrost in mogočnost prave vere in katoliške spovedi. Štejte in vprašajte jih, ki strežejo kraljem in oblastnikom po življenji, suntajo in podpihujejo ljudstva, ropajo blagajnice in podirajo srečo in blagor narodov; vprašajte jih nezveste služabnike in vojake, puntarske podložne, prisegolomne zakonske, pisatelje brezbožnih časnikov in spisov, malopridne posle, razberzdano mladino, vprašajte jih, ali pač hodijo k spovedi tako, kakor katoliška cerkev uči in veli; in izmed vseh vam najberže tudi eden po svoji vesti odgovoriti ne bo mogel, da mu je za spoved v resnici mar, da do nje vredno spoštovanje ima.

Kdo nasproti pa stori in pripomore, da so spredniki in oblastniki vestni in pravični, podložni zvesti in vdani; da zakonski zvestobo ohranijo, in da je mladina spodobna in sramožljiva; da ubogi revež vse še tolike nadloge in reve voljno terpi, in da se doprinašajo čudapolne dela kersanske ljubezni? Vprašajte jih, in z enim glasom vam bodo poterdili, da jim je pri tem prvi in poglobitveni pomoček spoved in sv. Obhajilo. V resnici je tedaj spoved naj bolj potrebno in zdatno zdravilo zoper stiske sedanjega časa. Ona sv. vero tako rekoč vtelesuje in jo djansko pri človeku stori, da z vsimi svojimi nebeskimi blagodari pri njem ostane. Nihče, ki mu je lastni in občni blagor pri sercu, ne sme toraj spovedi opušati. „Spokorite in spreobrnite se tedaj, da se zbrisejo vaši grehi, da pridejo dnevi ohlajenja od obličja Gospodovega“ (Dj. ap. 3, 19. 29)

Pastor. To so pač resne besede in poterditi vam moram, da jim v resnici ni velko ogovarjati, naj si jih je tudi jezuit govoril. Kajti nek učen protestant *) skoraj popolnoma ravno tako od posebne spovedi govori in jo „poglobitveno, v resnici močno zdravilo zoper npravne bolezni sedanjega časa in vir tistih čednost imenuje, ki so pripravne srečo in blagor posamnega človeka in človeške družbe pospešiti in vterditi.“ Ravno tako so tudi nekteri izmed mojih duhovnih tovaršev spoznali in se priznavajo, da bi bila posebna spoved, ako bi se je verni poprijeli in se je vestno poslužili, res krepek pripomoček kersansko in bogoljubno življenje pospešiti. Iz raznih krajev so se toraj že tudi glasi čuli, da naj bi se tudi pri nas posebna spoved vpeljala, in spoznati moram, da ako bi se to mogoče kazalo, bi jest, naj bi se pri tem tudi moje opravila pomnožile, gotovo med zadnjimi ne bil, ki bi se za njeno vpeljavo potegnil.

Duhovni pomočnik. Bog daj, da bi se vam pač želja spolnila! Bila bi to gotovo velika stopinja k vernitvi v naročje svoje zapuščene matere katoliške

cerkve. Pa ložji je, se zgube obrarovati, kakor zgubljeno spet pridobiti. Tolikanj bolj naj bi pa katoličanje spoznali in vredno cenili predrago napravo katoliške spovedi, brez katere po storjenem grehu za človeka, naj si bode že priprost ali omikan, ni najti pravega miru in rešitve, in naj bi svojo hvaležnost za ta neprecenljivi biser milosti Božje s tem pokazali, da bi se je v svoj časni in večni prid po nauku in volji sv. cerkve vestno in radi posluževali.

„Kdor cerkve ne posluša,“ so resne Kristusove besede, „naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik“ (Mat. 18, 17.) In, „kdor ne veruje, bo pogubljen.“ (Mark. 16 16.) Verovati pa se ne pravi le po imenu biti kristjan, temuč treba je tudi po veri živeti, to pa, kakor nas vera uči, spet nikomur ni mogoče brez gnade Božje, katero Bog deli v ss. zakramentih, in po sv. kerstu zlasti v zakramentu sv. pokore, ki na poglobitveno podporo in živelj kersanskega življenja, na vredno sv. Obhajilo pripravlja, tako, da se doslednje more reči, da kdor za spoved ne mara in jo čez leto in dalj opusti, tudi ne veruje. —

Dokler je človek mlad, terden in zdrav, in se mu od vseh strani svet in posvetno veselje kaže in ponuja, se za silo more še resnim mislim ubraniti, in vtopljen v posvetne skerbi in sladnosti, nadomestiti nekoliko duhovno praznoto; ko pa pride starost ali bolezen in ga jame svet z vso svojo puhlo blišavo zapušati in se duša skoraj oprostena strohljivih telesnih vezi nenadoma na pragu neznane večnosti znajde: o takrat se čudno misli, besede in cutila se spremenijo in sicer toliko sovraženi in zaničevani duhoven, ki je mnogim v zdravih dnevih kakor tern v peti, je zdaj njih edini, naj bolji prijatelj in pomočnik; in kdor katoliško spoved pozna in še ni popolnoma od Boga zapušten in oterpjen, želi in hrepeni po katoliški spovedi in po neprecenljivi tolažbi, ki jo ona, po odpušnji grehov, v ti naj britkejši uri deli. To je resnica, ki jo vsakdanja skušnja neovrežljivo spričuje in je nobeno modrovanje in omika nikdar uničiti ne more.

Žalostno je le to, da se ta gotova resnica in skušnja tako malo spozna in človek, le na sedanost navezan, toliko nerad na prihodnost misli, dotlej da mnoge v zdravih dnevih prederzne žalostna noč prehititi in bode duhoven še le takrat poklican, ko že skoraj več kaj pomagati ne more. Ves od bolezni in groze prevzet se bolnik komej dobro zavé, in zdaj naj bi duhoven tako rekoč čudeže delal, zdaj, morebiti v nekterih urah in trenutkih, naj bi ubogi revež, ki morebiti še enega očenaša zbrano in pobožno moliti ne more, svoje življenje pregledal, opravil dolgo, dobro spoved, popravil vse kar je zadalžil, poravnal in nadomestil, kar je leta in leta lahkomišljeno opušal in zamudil! Kolika nepremišljenost in negotovost!

Znano mi je, pripoveduje Alban Stolz v svojem ABC-koledniku od nekega mladenca, ki tudi duhovnom ni bil nikakor prijazen, da je nenadoma nevarno zbolel. Silno je zdaj želel po duhovnu, pa ker je ta daleč od tod stanoval in je mladenec čutil, da mu bo umreti, preden duhoven pride do njega, naprosi svojega očeta, da naj zasliši njegovo spoved in potem duhovnu grehe pové. In tako se je tudi zgodilo. Bolnik se je očetu spovedal in tudi umrl preden je duhoven došel! — Pravila mi je tudi, pripoveduje na drugem kraju, neka oseba, ki je 20 let v neki veliki mestni bolnišnici bolnikom stregla, da izmed tisoč in tisoč bolnikov, ki so bili v tem času v bolnišnico sprejeti in med kterimi je bilo mnogo brezbožnega ljudstva, jih je bilo komej kakih 6, ki so se do zadnjega branili sv. zakramente sprejeti.

*) Lord Fitz William. Briefe des Attikus. V Brief.

Takih in enakih skušnj in prigodb bi vam še mnogo povedati vedel; pa v resnici, dosti dolgo sem že vas in sebe mudil.

Precerj do dobrega in od raznih strani smo katoliško spoved pretehtali, in ako se mi je morebiti izšlo, da sem s svojo priprosto besedo kaj malega k bolji in vredni spoznavi in cenitvi te toliko imenitne in blagodarne Božje naprave pripomogel, me bo serčno veselilo. Hiteti pa mi je zdaj k opravi, toraj brez zamere in — z Bogom! (Konec nasled.)

Naprej in nazaj.

Sednji čas se peča z mnogoterimi reči, ki merijo na to, da bi se zviksalo počutno veselje in časni prid. V tej reči je naš čas napredval; v tem pa, kar je naj blagši, smo zadej mem naših očetov.

Dandanašnji se na svetu nahaja vse, kar kakor si bodi more pomagati k zločnosti človeške družbe, — pa tudi k duhovni spačenosti človeštva.

So visoke šole, vseučiliša, učilnice; nevera ima več del obavljenih, šteje naj več prijateljev med učenimi in obdelanimi.

Vseučiliša je ustanovila in previdila svoje dni katoliška Cerkev. Ako se ne prenaresijo, ostanejo izviri rovarstev, ki jih ali nočejo spoznati ali pa odstraniti. Prostočnost visokih šol in nejevrnost t. i. olikanih je znana že med ljudstvom. Kadar pa vera nima več moči do serc, se ljudstva bližajo znotranjemu razpadu.

Nemčija ima 23 vseučiliš, med njimi 3 katoliške, 4 zmešane, 16 protestantskih. Skorej vse protestantske šole in vseučiliša so oskerbljene s premoženjem katoliških kloštrov, ki so bili o reformaciji (začetku lutrovstva) opravljeni. Oskerbljene pa so tako bogate, da bi se lahko vsak mladenec cvetečih zmožnost krepko podpiral, in učeni možje bi ne imeli le samo brezskrbnega, ampak tudi prav prijeten živč in prebitek. Nikjer niso bili učniki bolj plačevani, kakor na taci napravah. Pomisli kdo na t. i. knežje šole (Fürstenschulen) na Saksonskem, zlasti na „Schulpforte“ pri Naumburg-u, ki so protestanstvu dale toliko in tolikanj učenih. „Schulpforte“ je bil nekdanj kloster, katerega vse premoženje, 2 milijona terdnjakov vrednost, je bilo odkazano v zalogo ondi napravljene šole. Pri tolikem premoženju je bilo lahko veliko založbin ali štipendij ustanoviti in jih deliti dečkom izverstnih zmožnost; tudi so ondi zamogli učnike bolj plačevati, kot kjer si bodi na Nemškem. Gotinga, naj slavniji vseučiliše protestantov, in vse šole v hanoveranskem kraljestvu se nar več del verdevajo iz t. i. klosterske zaloge, namreč iz premoženja razdanih samostanov.

Za koliko tedaj ima protestantska učenost hvaležna biti mnihom in kloštom! Kako bi bila mogla dogoditi brez denara in bukvarne? Oboje je pridnost mniška v stoletjih zbirala in hranila, dokler ni reformacija svojih rok po teh rečeh stegnila.

Po vsih večih mestih so kazališa, v katerih se bogato prebivavstvo o prostih urah razvedruje, in pred kterimi so razsvitljeni in pobožni cerkveni pastirji ob vsih časih ljudi svarili. V Nemčii se šteje nekako 90 kazališnic, ki dajo opraviti čez 7000 osebam... Pri 39 milijonih ljudi, ki jih Nemčija šteje, torej na 5.571 oseb pride 1 kazališnik, na vsako kazališe pa 77. Ako tedaj vsaka kazališna oseba počez ima 300 gld. na leto, znaša to letnih 2.100.000 gld. Koliko navdušenje zbudi sloveča pevkinja? Kako se gledavci zgrinjajo, če tudi je vstopnina dvakrat ali trikrat višji!

Kako mora delavcu pri sercu biti, ki mora nositi težo in vročino dneva, ako here v časnikih ali sliši pripovedovati n. pr.: Taglioni je izdal ples za 10 večerov 1200 gold. Fani Elssler je v Ameriki o svojem ondtnem bivanju 180.000 gld. priplesala, v Hamburgu pa vsaki večer 70 luidorov. Pevka Hasselt dobiva 5800 gld. letne

plače in ako odstopi, 2400 gld. letne pokojine. — Pevkinja Jenny Lind dobi za eno samo spevanje (rolo) 1000 gld. in za besedo v Ameriki ne manj od 12.000 gld.. Pevec Duprez, vdninjan na 12 skazovanj v London-u, dobi za vsako 100 liber šterlinkov (1.200 gl.). Glasovirnik Liszt za vsaki koncert, ki terpi uro časa, dobi 1000 terdinov ali tolarjev.

To je svetu vse prav in dobro. Svet obdaruje osebe, ki mu pripomorejo k veselju. Odmeni jim velike plače. Deli jim mnogotere časti in dobrote. Kako pa svet plačuje tiste, ki mu v prid pripomorejo? Kako plača n. pr.: učitelja, ki mora leto za letom trumo otrok učiti, in mora velikrat, že ves struden od dnevnega dela, zavolj ljubega kruhka še posebej učiti? Kazališna pevka in plesavka se en sam večer za en skok bolje obdaruje (honorira), kakor pa učitelj, ki vse ljubo leto svoje vsakdanje delo opravlja.

So jetnišnice, iz katerih hudodelniki izhajajo k novim pregreham. So družbe za duhovno zboljšanje jetnikov. Kaj boljši pa bi bilo, da bi se mamljivo ali vabe k tolikim pregreham s poti spravile*, kakor pa se le potlej npravno popravljeni, ko so dopolnjene? Težko, prav težko je čedne ljudi k čednosti spraviti, ako so iz reda, koliko težje še le bo mladino, ki je nehala biti pošena, pravična, zderžna in srmožljiva, zopet k čednosti in redu spraviti? So skruniša, v katerih se pregrehe na pogrezvo skušajo. So igravnice, kjer eden dobi, drugi se v obup stermoglavijo. Po večih mestih so roji literatov (pisačev), kteri po časnikih ljudem njih misli zvečijo (očitno mnenje vladajo) na vse kraje, po mestih in vasč, in njih djanje je ne-rečno za neskušeno mladost in za lahko zapeljivo ljudstvo. Koliko časa že je smela nevera, indiferentizem (verska vnemarnost), razuzdanost po tisku ves svet za-se obdelovati? Bukve in dnevniki te baže so bili povsod razstlani in vrtvali so se v deržine, so slabili zdravi nauk in čednost, in kdor celo leto ni bral nobenega lista iz evangelija in nobeno pridige slišal ni, je prebiral te spise, in menil je, da je omikanec in napredovnik...

Kakor deleč se je tudi prišlo v oliko uma, tako malo se je zgodilo za pravo odrejo, za to, da bi se volja v dobrem vterdila, da bi se napeljevalo k vojski in premagovanju strasti, in da bi se zunanje priložnosti ali vzroki k nečednosti odpravljale. Kako srečin je človek, ki se zamore utegniti svetu, kjer je tako malo gospodarstva samega sebe, tako malo čiste ljubezni do Boga in bližnjega; nasproti pa toliko nevarnost in pohujšanja! Ta sreča je v klostrih... (New-Jork. Kztg. 23. rožnika.)

To je neslišano!

(Dalje.)

„Politika“ ne vémo prav, ali je po verstvu husitišk ali kakošen list, le toliko se vidi, da katoliško Cerkev klofne, kjer in od koder jo more, in ta černoželčnost mora biti vsakemu poštemu katoličanu prav iz serca zoperna. Kar tiče pa njeno politično stran, prav globoko sega in se vojskuje za ravnopravnost. „Politik“ v nekem spisu o Šlesvik-Holštanju zadeva tudi na nezgode turških Slovenov, ktere pričujoči naš sostavek popisuje. „Politik“ meni, da okolišine v severni vojski so se na vse zadnje tako zasuknile, da se Avstrija poganja za narodnost na Severu. Upa torej „Politik“: Ako bi se v Turčii namerila katastrofa, ki bi med avstrijskimi Sloveni saj tolik šum zbudila, kolikoršnega je šlesviška zadeva med Nemci, da bi se Avstrija po narodovnem principu tudi tukaj ne branila vmés seči v prid barbar-sko stiskanih okrajn, zlasti ker zadeve šlesvik-holštanske in Slovenov pod turškim jarmom so si do čuda enake. Šlesvik ni pri nemški zvezi, Turčija tudi ne; celost

* Pohujšljive kereme; neštevilne nesnage raznih spolov po potih, logih, sprehajalnih, ulicah, podnevi in ponoči; ponočevanje itd.

danskega kraljestva so si bile velike vlade postavile za stanovitno načelo, tudi celota Turčija je bila priznana; to pa ni branilo se za Nemce v Šlesviku potegniti in Šlesvik predobiti, ker Avstrija tudi do 8 milijonov Nemcev k svojim narodom šteje, — ravno tako malo more celota Turčije braniti, da bi se Avstrija ne deržala enake politike v oziru Slovencev v Turčiji, zlasti ker 18 milijonov slovenskih narodovcev Avstriji njene koristi v tej zadevi vterjuje. Vlada, ki je na zunanjem Severu tako narodnih misel, ne more ne v svojem znotranjem ne na Jugu zopernarodna biti; — ta poskušnja v Šlesviku na Avstrijskem prav veliko pripomore, da se prav umejo narodne pravice in da se pojasni „narodno sanjarstvo“ (Nationalitätenschwindel). — Koliko „Politik“ prav ali neprav modruje, tega ne bomo razločevali, temuč na to naj se dalje snuje dogodba o terpljenji katoličanov na Turškem po naznanilih prečast. provincijala o. Bakula, kteremu so svitli cesar privolili milošnjo zbirati za kristjane v Hercegovini in s tem pokazali, da tudi za ondotne Slovence čutilo imajo.

Mnih mora ondi pričujoč biti (ko turčini pojedajo), pri njih stati, in ako ne derži luči v roci namesti kacega sluga, je to posebna milost gostov. Med tem takem pa se zmiraj boji zaslišati: ta ali ta jed ni prav pripravljena, in da bo zato psovan s strašnim preklinjanjem. Čuje tudi od kterega teh živinskih pojedžev enake besede: Frate! ti-le naši noži so žejni, in hočejo piti! „Žganja in vina na mize!“ *) Mnih kar berž odide, in ako truma ni preveč velika, se verne k tem gerdinom nesoč vina in žganja v pripravljenih posodah, bokalih in steklenicah. Ako je pa število piveev več, se morajo imenovane pijače prinesiti v mehkih in raznih verčih, iz kterih pijejo, ker kozarcev nikoli ne rabijo. Mnih mora previdin biti, da ne meša vode v pijače, ki se jim imajo prinesiti; zakaj ko bi kaj tacega spazili, je gotovo, da bi mogel drago plačati. Ko pa mnih pride z vinom in raznimi žganji, precej vidiš te napačneže, kako pijejo, da te je groza. Z enim duškom ti zlije dve litri naj močnejšega žganja; drugi oko in več vina, da se še odahne ne; tretji ti bo precej za žganjem pil vino, kolikor more; četrti v veliki steklenici obé pijači zmeša in ko bi trenil, mu izgine doli po goltaneu. Tako se pije in pije, pa zopet pije, se pijače menjajo in mešajo, dokler čez nekaj časa vse druge podobe ne dobi: zdaj je vse tiho tiho, zdaj peklenški krič, zdaj so vsi pobiti, oslabljeni, otožni, in kmali je vse prek pijano. Une šobe popisanih gospodov, ki so bile toliko ur v miru in tihe veličanstva, vidiš zdaj, da se odpirajo z vso močjo in začnejo jih brisati umazane prav po musulmansko. Slišijo se naj gerši besede, pripovedke, klafanja zoper šesto zapoved, da bi se mogel obrniti tudi nar močnejši želodec izrejenega človeka. Mnihovala obljuba čistosti, kteri je v sto in sto nesnažnih zadergah, jim je kaj draga in obširna tvarina za njih burke, ki so tako umazane, gerde in nesramne, da je bolje od tega molčati. Ako njih pogovori niso nečisti, so pa hrustenja, kako so kacega katoličana, razkolnika terpinčili, pretepali, ranili, ubili. „S tem-le nožem,“ pravi eden, „ki ga vidite tu-le zasajenega, sim odrezal dvajset sovražnih glav (keršanskih), in kdo vé, koliko sim jih ranil: pa še zmiraj je moj nož žejin, dihti po kervi, in ta-le moja roka mu je bo dala več kakor dosti. Moj veliki nož reže kosti teh psov (kristjanov) kakor repo, pa to moje jeklo ima tako ostrino, da reže tudi železo, kakor les.“ Tako pa se med njimi zbudi prepir, kdo izmed njih ima nož boljši ostrine; vsak izleče svojega z mize, začno med seboj z nožmi kresati — eden nad drugega z vso močjo. V njih pijanosti, častilakomnosti in jezi vidiš preojstre kline tako po zraku švigati, da meniš, zdaj zdaj bo kdo obležal mertev ali ranjen. Mahanja z rokami, terčanja, kresanja z nožmi, ... kričanja, preklinjanja ... ne moreš gledati brez velicega strahu in

*) Se vidi, da ti gosti tudi za Mohametovo vero ne marajo, ker le-tá jim vino prepoveduje. Vr.

groze. Mnih pa v taki borbi mora deržati z vsimi in z nobenim, zlasti zastran boljši nožve ostrine; ker kakor koli se obnese, bodo rekli turki, da tako se je zgodilo po naj hudobniši napovedi mnihovali. (Dalje nasl.)

Birmanski Pusej.

Birmanski nejeverniki imajo nekake menihe, ki jih imenujejo „talapojne.“ Eden teh buddhaistiških mnihov, ki ima veliko moč do družih, je jel nekaj časa nov uk oznanovati, ki ni sicer čisto keršanstvo, pa vender obsega glavne keršanske resnice, zlasti od Boga, stvarnika in ohranovaveca vesoljnega sveta; zraven tega pa je skazoval, kako ničimern je buddhaistiški uk. Njegove oznanovanja so med ljudstvom bile s tolikim šumom sprejemane, da je talapojnski visji žugal iz dežele ga pregnati. O. de Cruz, ondotni katoliški misijonar, je ta razpor v svoj prid obrnil in talapojnskemu visjemu svetoval, da naj se vrednost obojne vere, keršanstva in buddhaizma, očitno pretrese. Le-tá je nasvet sprejel, kraj in dan poskušnje je bil določen, naj imenitniši može mesta Tongu so se imeli sniti: toda ob določenem dnevu je bil sicer misijonar pričujoč, ne pa talapojnski prednik, kteremu je vest očitala, da z nepodstavnostjo svoje vere ne bo mogel izčencati. Misijonar se nadja dobrega sadu iz tega buddhaistiškega ponižanja. Apostolski namestnik Bigandet v svojem pismu od onodod pripoveduje vmés prigodbe, iz kterih bi se tudi evropejski radikaleci smeli kaj učiti. Pravi n. pr.: Tukaj so naši bratje dušni in telesni zdravniki in v prepirih sodniki. Njih moč se skazuje v vsih ozirih družbinkega in domačega življenja; redko je, da kateri naših kristjanov pride pred birmansko sodnijo: zadosti je veljava misijonarjeva, da se prepir poravná — celo še tudi, če je ena pravdarska stran nejeverska. Nejeverniki se popolnoma zanesajo, da je duhovnen pravičen in pošten. Velikrat se celo zgodi, da nejeverniki v nasprotnih prepirih mašniku pravdo izročé in se njegovi sodbi podveržejo. — Pri taki dobri in poštenu volji prebivavcev pa tudi vera dobro napreduje. Deželica Birmanija ima le kacij 5 milijonov prebivavcev, in v verskem oziru je imela l. 1862 enega škofa, 11 francoskih in 7 laskih misijonarjev, in kacij 7000 katoličanov. Vsako leto se 4—500 nejevernikov spreoberne, čez 1000 otrok v smertni bolezni kersti. Cerkev in cerkvice imajo 23 in vsaka katoliška vas ima prav dobro napravljeno šolo. In ta pridna in prava olika dela, da verniki zadobivajo duhovno moč nad neslikanimi pa dobrovoljnimi nejeverci. Olika v keršanskem duhu ima veliko moč. Quod quidem bene notandum.

Dober lék za deržinske rane.

Besede, s kterimi gospodar ali gospodinja svoji družini zapovedujeta, so trojne.

Strupene, zdravilne in mlačne, ktere poslednje sicer ne škodujejo, pa tudi ne pomagajo.

Mlačne ali merzle besede so, kadar zapovednik sam le malo ali nič ne derži do tega, kar drugim zapoveduje. Prazno in neveljavno je sleherno svarilo od njega, kteri drugim zapoveduje, sam pa ne stori, kar je prav.

Zdravilne besede tvojih ukazov pa bodo tako-le: Zberi skupej svoje besede, ktere misliš pred deržino položiti, in jih skerbno preglej, če so dobre. Potem jih deni v lonček in jih s sterdjo (medom) zmešaj, ktera je nabrana s cvetlic dobrih izgledov. To naj se pokuha pri ognji ljubezni. Bodeš vidil, kako se bodo z veseljem tvoje besede sprejemale in precej dopolnovala, samo če serca niso hude in spačene. Kdor hoče dobro srečo in vesele dni imeti, naj poskusi tako mazilo napraviti. Stradavec in nesreča bota od hiše bežala, obilnost pa bo k tebi v hišo hitela. To pa si dobro zapazi, de napuh in lenobo popred od hiše spodi. Ta dva sta nar večji sovražnika človeške sreče.

Če le enega teh v kakem kotu svoje hiše pustiš, ti bo nagajal in zoperval, de bo zmiraj kaj narobe. Besede ukazov, na vinski pijači ali na žganih cvetih (gajstih) kuhanih, pa so čez vse nar bolj škodljive in strupene. Kdor koli jih okusi, se jih ogiblje, in kdor jih mora sprejemati, je na sereu ranjen. Kakor arzenik ni sam na sebi strupena stvar; če se pa s česnovim duhom navzame, postane silno hud strup: ravno tako so ukazne besede na hudi volji kuhane. Čez vse nar bolj strupene pa so besede na morskimi penah kuhane. Vsak človek pa ima zadosti morskih pen. Od kod to? Slehern človek ima v sereu čudovito morje, po katerem buče viharji hudobnih, jeznih strast. Kri po zilah postane nepokojna, de se težko umiri, in če nisi zmožen do časa viharjev svojega morja ukrotiti, zmiraj više kipi in začne valove hude jeze čez bregove tvojih šob in ustnic pljuskati. To so pa ravno taiste škodljive morske pene.

Potreba pa je, de se človek privadi te čuda delati, de je poveljnik svojega morja, de zapoveduje morju in vetrovom, de naj potihnejo. Kdor se bo tega privadil, de ne bo pustil svojemu morju pen jeze čez bregove, to je, čez žnablje metati, on si bo napravil nar boljši mazilo za družinske rane.

A. P. J.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Milostni knez in škof bodo delili sakrament sv. birme: 21. vel. serpana v Šentrupertu; 22. dopoldne v Šentjanžu, popoldne pri sv. Trojici; 23. dopoldan v Trebelnem in v Škocijanu, in popoldne morebiti na Raki; 24. dopoldne v Leskovci; 25. dopoldne v Boštanci; 26. dopoldne v Catežu, popoldne bodo obiskali Dolne; 27. dopoldne pri sv. Križu ob Kostanjevici, 28. dopoldne v Šentjerneju; 29. dopoldne v Novomestu. Iz Novomesta bodo obiskali Stopice, Toplice, Prečno in Šmarjeto.

Iz Ljubljane. Po vis. sklepu 26. rožnika so svitli cesar prečastitega gospoda korarja dr. Jan. Zlat. Pogačarja izvolili stoljnega dekana namesto r. g. D. Zorna. Veseliti mora vsacega domoljuba napredek tega prečastitega gospoda, ki so vzrok, da se je Alojzije višje ustanovilo, ki so začetnik „Zgodnje Danice“, ki so kakor bogoslovski učenik, podpornik pridne in ubožne mladosti, vodja v Alojznici in ljubivec plemenitih umetnost, kakor pridigar in pisatelj itd. že toliko storili za školijo in domovino in še zmiraj delajo. Preteklo nedeljo je bilo v stoljnici slovesno vmetovanje.

Iz Ljubljane. 13. t. m. je prišlo z Dunaja poterjenje novega župana za ljubljansko mesto, blagorodnega gospoda dr. E. H. Kosta, in 16. dopoldne ob 11 je v mestni hiši, ob kateri so vihrali mnogi in mnogoteri prapori, v pričo prevz. deželnega poglavarja slovesno prisegel na svojo novo službo ter s tem pričel županiti. O tej priliki je imel tudi nemško-slovenski govor. Na večer tega dneva ga je mesto s slovesno baklado počastilo. Bog mu daj modrost in serenost, pa pošteno podporo mestnjanom!

Iz Ljubljane. Ker je bil včeraj, 19. t. m., god sv. Vincencija Pavlana, so skoz celo osmino popolnoma odpustki za vse vernike, kateri pod navadnimi pogoji obišejo cerkve ali kapele, pri katerih so usmiljene sestre ali hčere sv. Vincencija Pavlana. (Pij VI in Pij VII.) To Danica naznanuje zato, de naj bi ljubljanski verniki hodili molit v „špitalsko“ cerkev, in ker je ubožna in je imela in ima z znanimi popravami veliko stroškov, naj bi ji o taki priliki verniki tudi kaj milošnje delili. V god sv. Vincencija P. ob 7 so mil. škof maševali v tej cerkvi.

Iz Ljubljane. Riharjevih napevov je zopet prišlo več pol na svitlo, namreč: Tantum ergo št. 9, 10, 11, 12, 13, izmed katerih sta št. 9 (v C mol) in 11 (v A dur) posebno lepa: — 2 poli pa je obhajilnih. (S poprejšnjimi vred vse pri sestri Riharjevi in pri L. Kremžarji). — Ker

se govori tudi o duhovni spominici, bodi še opomnjeno, da naj bi napeve, ki jih je ranjki umetnik za posebne prilike skladal, pa ne prepisa ohranil, njih posestniki sestri ranjcega poslali, da se ohrani kar še ni zgubljeno. Tacih napevov je bilo dosti razposlanih za razne slovesnosti n. pr. nove cerkve, altarja, zvonov, posebnih praznikov itd.

„Vertrauliche Unterhaltungen über den Protestantismus“, v. Ségur, a. d. Französischen, Mainz 1864. — Tako prijetno branje in podstavno učenje za katoličane in nekatoličane nam ni bilo kmali v rokah, kakor so té 172 strani obsegajoče bukvice. Za poskušnjo náte mali spisek iz njih.

Poskusni kamen.

Prav lahek pomoček imamo, s katerim zamoremo izmed vsih cerkev, ki hočejo prave biti, zares pravo najti.

Naš Gospod Jezus Kristus je razločno napovedal, da njegovi učenci bodo od hudobnih sovraženi, kakor so Njega samega sovražili: Učenec ne bo nad učenika; ako vas ljudje sovražijo, vedite, da so mene poprej sovražili.

Tudi pričuje zgodovina že od apostolskih časov, da ravno zoper katoliško Cerkev so hudobneži zmiraj zedinjeno svoje naperjanje in sovraštvo obračali. Judje, neverniki, turki, hudobni vsih stoletij in ob nedavno preteklih časih rovarji in socialisti so si vsi za tarčo svojih napadov izvolili katoliško Cerkev. Grozovitneži Francoskega punta so se vanjo zagnali, metali njene škofo in duhovne v ječo in jih pobijali, judovske rabine in protestanske predikante pa so v miru pušali. Berite zdražljive spise dandanašnjih rogovilarjev: edino in le samo katoliška Cerkev zbudeje njih togoto. ...

Že sama ta sklenjena zveza vsih hudobnežev zoper katoliško Cerkev zadosti kaže, da se spolnuje Jezusa Kristusa prerokovanje. Krivoverske raznotere ločine pa k temu dokaz še dopolnjujejo. V vsem drugem so med seboj razpadli in ločeni, ter se po raznih menitvah in koristih med seboj preklinjajo; gospoduje pa pri njih prečudna edinost, kadar se na to izhaja, da bi starodavno rimsko Cerkev psovali in napadali. V obliči te skupne nasprotnice so vsi edini in preklinjajo jo vsi z enim glasom.

Smertna sovražnika Herod in Pilat sta se zedinila, da bi Jezusa križala. Krivoverstvo in brezboštvo se ravno tako zedinja, da sveto Cerkev Kristusovo zasramuje, biča in zatira. Ako pa mora katoliška apostolska Cerkev po zgledu Zveličarjevem križ nase vzeti in tako terpljenje svojega Božjega začetnika dopolnovati, je pa tudi dobila obljubo večnega življenja: vedno sovražena in vedno obrekovana — še živi in bo živela, zakaj Jezus je pri nji do konca sveta in le od nje same je rekel: Moči peklenške te ne bodo premagale.

Iz Ljubljane. „Novice“ pišejo, da v 3. seji 9. t. m. je bilo oznanjeno, da so matične opravila poterjene. Povabilo k pristopu se bo poslalo škofijam s prošnjo vred, da naj bi to povabilo razdelile po svojih dekanijah. — Ministerstvo je dovolilo, da se sme začeti tukaj prihodnje šolsko leto 5. razred realke, torej je razpisana skušnja za 5 učnikov. Pravijo, da le še enega učenika je treba, pa jih je dosti za vso viši realko. — Došle so te dni knjige št. Mohorjevega društva. — Časniki napovedujejo, da 12. in 22. kim. 1864 bo grajšina v Škofji Loki z vsimi zemljišči vred po očitni dražbi prodajana. Kdor želi to dobrotico kupiti, naj pripravi 117.500 gld. (toliko bo cenjena) in pa kolikor jo bodo še draživeci podražili. Grajšina ima 902 orala 661 □ sežnjeve zemlje, stanovalske in gospodarstvene poslopja, dvestropno hišo v mestu, malin in žago s kovačnico, lovstvo in ribstvo. — Danes-teden okoli petih popoldne se je bil pridervil tolik vihar s točo in šumenjem, kakor bi se bil pekel odperl. K sreči je terpelo vse skupaj le nekaj malo trenutkov in torej toča ni storila znatne škode. Po hišah pa je zmetalo silo opeke s streh, dosti oken pobilo, po polji precej drevja poderlo itd. Na frančiškanskem zvo-

niku je podoba Matere Božje močno na stran nagnilo. Tudi je na polju neko ženjico kozolec končal, ki ga je vihar vergel, in drugo ranil itd. Tudi iz več družih krajev cesarstva naznanjujejo silne razdjanja, ki jih je toča pretečene dni storila, nar bolj 12. t. m. in zlasti po Českem.

Z Bele Peči na Gorenškem. Tudi pri nas se farna cerkvena morljivo lepša in popravlja. Odkar imamo novega fajmoštra, prečast. gosp. Vencelna Peharca, se je že veliko storilo. De od družega ne govorim, omenim le nove orgle, ktere je postavil naš že po več izvrstnih delih dobro znani mojster Fr. Dev; tudi to delo je po razsodbi zvedenih mož prav izvrstno, bodi si kar tiče vnanjo podobo, mehaniko ali glas. Gosp. Dev zasluži tedaj zopet očitno hvalo.

Na Jesenicah je 17. t. m. toča vse potolkla.

Z Gorenskega (po prijateljskem pismu nekega tujega gospoda.) Tukaj na Gorenškem, kjer sedaj prebivam, so sem ter tje lepe cerkve, kakor v Begunjah, ... v Lescah, ki je bila nekdanj Božja pot. Gorenci prav pridno romajo na novo Božjo pot „na Brezjah.“ Skorej vsak dan je več maš tamkej. Od novega leta jih je bilo čez 500 že. Kar se mi tu ne dopade, je to, da memo gredeči tudi duhovnika ne pozdravljajo z lepim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ ... Pri nas posebno duhovna vsacega pozdravljajo z enim kerš. pozdravom, ali pa z: „Dober dan; dober večer!“ ...

Iz Postojne smo dobili „Letno šolsko sporočilo c. k. očitne glavne šole za l. 1864.“ ki mu nihče ne bo očital, da je izmed še dosti navadnih rakovcev in polževcev današnjih časov. „Sporočilo“ ima I zgodovino postojnske šole, II predstojništvo in učiteljstvo, III pregled naukov, učilnih ur in učencev, IV dneve očitne poskušnje obeh polletij, V napredek šolske mladosti, v prvo iz navadnih šolskih tvarin, potlej pa posebej iz risarije, iz petja, iz sadjoreje, iz dekliske obertnaje. Iz zgodovine naj posnamo to-le: Postojnska šola je letos v prvo na svitlo dala šolsko sporočilo (ktero ji pa res čast in poštenje dela). Postojna je bila že l. 1403 sedež poglavarja postojnskega in kraškega, l. 1645 je dobila lastno duhovnijo. Šola je prvičkrat omenjena l. 1702, utegne pa biti veliko starejša. Ob franco-kem času je bila v Postojni tudi gimnazija s 4 razredi. L. 1820 je bila začeta glavna šola, 1860 se je jela učiti risarija, 1862 sadjoreja in 1863 dekliska obertnaja, in dobila je šola nekaj zemljiša v vedno posest za drevesnico. Letos se bo šolsko poslopje preuredilo. Očitna je potreba, da bi se ond napravila nižji realka ali pa realna gimnazija. — Imena v „poročilu“ so natisnjene v resnici pravopisno. Vsakdan je šolske mladine število je 342, nedeljske pa 102, tedaj skupej 444.

V Novomestu 12. julija. Vsled konstitucije je v nekih krajih že prisijala luč ravnopravnosti, vendar se še pogosto nahaja staro kopito, od ktere ga ločiti se je nekim zlo težko. Močno se še pogreša ravnopravnost v uradnih in šolah, pa kje je je za narod bolj treba kakor ravno v teh dveh krajih? Torej se pogosto slišijo želje in glasi, da bi se zastran te reči kaj več doseglo in se urni napredvanje kazalo. V posljednjem listu „Novic“ je neki dopisnik iz Kranja tožil, da na ondašnji nižji gimnaziji se ne podučuje keršanski nauk iz knjige g. Lesarjeve, po ministerstvu poterjene, slovenski, ampak še vedno po starem, dasiravno so dijaki Slovenci po rodu. Zdi se mi tedaj v tem oziru nekoliko od naše gimnazije spregovoriti. Kar slovenski jezik zadeva, se letá podučuje v šoli po dvé uri na teden po peterih gg. učiteljih, in sicer: Obče spoštovani učeni gospod Ladislav podučujejo le v osmem razredu staroslovensčino in literaturo, v 7. 6. 5. in 2. razredu čast. o. Adolf, v 4. čast. o. Bogomir, v 3. čast. o. Burghard, in v 1. čast. o. Kujetan. Kar druge predmete tiče, se podučuje keršanski nauk v prvem razredu po Lesarjevem katekizmu, v drugem po ravno tistega liturgiki, v tretjem in

četertem razredu pa se nobenemu ne brani slovenski odgovarjati, ako mu ta beseda gladkeje teče od nemške. Imamo sicer tudi že natoroznanstvene bukve poslovenjene poleg Pokorny-tovih, in za četerti razred statistiko, pa niso te knjige po višjem ukazu še dovoljene, se torej še ne sme po tem seči, kar ni še naše.

Čeravno je že nekaj dni preteklo, odkar so gimnazijo našo s svojo nazočnostjo poslavlili naš ljubljani Prevzvišeni poglavar g. baron Slojsnik, se mi vendar pripravno zdi tukaj nekoliko tistih žarkov omeniti, ki so leteli tiste dni iz ust zlo veljavnih mož, in so večji del gimnazijo zadevali. Ako-ravno je gimnaziji, rekel bi, le trenutek odločen bil, da pokaže, koliko so njeni dijaki izurjeni, so se vendar glasi slišali iz ust g. deželnega poglavarja (kakor terdijo može, ki so čast imeli pri njih nekoliko časa se muditi), da na tej gimnaziji se ne gleda toliko na mehanično (tlačansko) vednost, ampak na to, kar um bistri in pamet razsvetluje; in to edino je pravo. Kakor so bili s č. gg. učitelji zadovoljni, tako tudi z dijaki. Ker se je Prevzvišenemu gospodu poglavarju zlo dalje mudilo, se je le sem ter tje kaj pokazalo, kaj dijaki tudi v slovensčini premorejo. Pri izpraševanju iz natoroslovja, n. pr., ko so dijaki vprašani po nemški prav dobro odgovarjali, kar ima toliko večjo vrednost, ker so večidel terdih kmetov sinovi, se je slišalo tudi kako slovensko vprašanje, kar ni bilo vprašanim težko odgovoriti. Tako se pravice obema jezikoma dostojno dajejo. Kakor stavimo upanje, da, kadar dojdejo še druge poterjene knjige, se jimne bodo vrata zaperle, ravno tako se nadjamo, da dobimo iz rok takih mož, ki imajo bistro glavo za mnogotere vednosti, naglo knjig, po katerih bodo slovenski dijaki prav radi segali.

Opiraje se na besede Njih ekscelencije imamo upanje, ako zopet kak vihar zoper gimnazijo vstane, da imamo ravno v tem gospodu močnega in veljavnega zagovornika.

F.

Iz Zagreba. Zbor sv. Jeronima v Rimu je naznanil zagrebškemu kardinalu viksemu škofu, da je ond dogotovljeno prebivanje za odmenjeni vstav, in da je pripravljen za zdaj sprejeti v vstav pet mladenčev, jugoslovenov iz Dalmacije, Hervaškega in Slavonije, ki so zveršili ali vso gimnazijo, ali saj šest odredov, ter morejo v Rimu nadaljevati modroslovne in bogoslovne nauke. Zbor jim bo dajal zastoj stanovanje in živež, pa še po 25 rimskih terdnjakov na leto za duhovsko obleko. Druge reči in popotnino si mora vsak sam oskerbovati. (Zagreb. List.) — Ker mi Slovenci nismo tako srečni, kakor skorej vsi drugi narodi, da bi imeli v Rimu kak vstav za našo mladost, naj bi saj kter serčen in premožriši mladenec na svoje stroške v Rim poskusil. Škodovalo bi gotovo ne, ko bi tudi kteri naših rojakov, ki jih ima toliko tako lepe zmožnosti in pa poklic za duhovski stan, kam dalje pogledal, kaj več študiral ali prišel tudi sčasoma v okroge višega vpliva v korist veri in deželi. Začetek bi se mogel storiti, kakor n. pr. v Ameriko; potlej gre samo dalje. Serčniši početja navdušujejo mladost z blagimi čutili in ženejo k junaskim djanjem. Če je zmiraj le sama „proza“ življenje oterpuje, rado zacejena gajtiti in se lahko tudi vsmradi.

Iz Gorice, 6. julija. — Osirotena fara sv. Ignacija na Travniku je zopet dobila dobrega očeta in pridnega pastirja. Izvoljeni in poterjeni so fajmošter te fare v. č. g. Janez Kúmar, poprej štlorenški fajmošter v Berdih. Ako premislimo, da to faro opravljati ni ravno na mehkužnem stolu lešnike grizti, ker verh mnogih sitnost, ki dušne in telesne moči morijo, je dolžan fajmošter navadno v tréh jezicih, in če je treba tudi v četertem Božjo besedo oznaenovati: moramo pač veseli biti in se goreče zahvaliti Božji previdnosti, da nam je takega prednika naklonila, ki je, kar terdno upamo, res ves sposoben težavno kermilo te fare serčno in srečno kermiti; kajti v. č. g. J. Kúmar, krepek mož v 40. letu svojega življenja, so zraven modrega ob-

našanja tudi učeni in dobro izurjeni v slovenskem, talijanskem, furlanskem in nemškem jeziku, pa tudi v vsih teh jezikih skušeni spretni govornik na leci. Kako jim slovenska beseda gladko teče, se nekako povzeti more iz natisnjene govora v letošnjem „Slovenskem prijatelju“, stran 12: „vesovanje in ples po deželi.“ — Vmesteni so bili preteklo nedeljo, to je, 3. t. mesca. Skazali so jih občinstvu, ta dan obilno zbranemu, v. č. g. Jož. Tuni, občnostopostovani poprejšnji fajmošter ravno te fare, sedaj pa zavolj velikih zaslug v dušnem pastirstvu kanonik, penitenciarij, fajmošter in dekan goriškega okroga v veliki cerkvi. S svojo v obče znano zgovornostjo razkladali so pri tej priložnosti dolžnosti, ki jih ima dušni pastir do svojih ovčic in ki jih imajo ovčice do svojega pastirja. Po dokončanem govoru so Najvišjega častili in hvalili med daritvo sv. mise tud „in sono tubae, in tympano et choro, in chordis et organo, in cymbalis benesonantibus et jubilationis“, med tem ko so pobožne serca pričujočih proti nebu puhtele, da bi svojemu novemu pastirju sprosile blagoslova Božjega. Mi pa še radostni pridenemo: Bog daj srečo! Otocan.

Iz Amerike, 15. rožn. 1864. Častiti gospod in preserčni prijatelj! — „Vale et esto memor mei, ego valeo.“ Tako sem bral že v prvi šoli v latinski knjižici; jaz lahko rečem: ego valeo, zdrav sem, nimam je skerbi ne za jed, ne za pijačo, ne za obleko; z vsim sem preskerbljen, vse mi po volji gré. Prav dobro se mi zdi, da so me vis. cast. škof poslali v št. Vincencij v Pensilvanijo (kar ste morebiti že iz pisma, ki sem ga domu pisal, ali iz „Danice“ zvedili), in kaj rad bi, da bi me škof saj 2 leti tu pustili v semenišču, pa bo težko kaj, berž ko ne bo treba že čez leto v službo zavolj velikega pomankanja duhovščine. Tu kjer sem zdaj, je grozovito velik in lep benediktinski samostan, pravo amerikansko vseučilišče, samih delavcev je čez 70 tukaj. Uče se vse sorte tvarine, posebno v muziki so eni kaj izurjeni; majhni otroci se, pa tako igrajo, da je veselje; pa druge instrumente tudi igrajo, imamo dve bandi, ki precej dobro igrate. Petje je pa slabo, amerikanci nimajo nič prida glasu, eni so že vmes, da bi dobro peli; zdaj bomo cerkveno petje precej povzdignili, ker imamo — dober „kvartet“, tenorist je eden goriških dijakov, ki je tudi z g. Pircem šel in zdaj tukaj v šolo hodi. Grozno veseli gospod vodja, da ima zdaj pevec. Pa še nekaj, kar me posebno veseli, izvolili so me namreč za orglavea pri vsakdanji šolski maši, tu se glasé Riharjevi napevi, k katerim pesmi sam kujem, ali pa iz slovenskega predstavljam. Časa pa pri tem ne bom veliko zamudil, ker take pesmi lahko koj igram, ne da bi se jih poprej dosti učil. Učenja imam čez glavo, učim se namreč francoskega in angleškega jezika, dogmatiko, pravno (moral), cerkveno zgodovino in pravo (jus can.). Dogmatiko imamo „Peronne“-tovo, pravo pa „Gury“-tovo. Uče pa tu prav djansko ali praktično; na vse opomnijo, kako bi se dalo to ali uno v spovednici razsoditi, ali v pridigo vplesti. Bogoslovcev nas je samo 12. Trije smo za št. Pavel v Minesoti. So pa več del že vsi priletni bradači, pa kako pobožni, pridni in pametni, da se res čudim, da se tu, kjer je ljudstvo tako pokvarjeno in sprideno, da si v Evropi nihče domišljevati ne more, vendar še taki možje dobé; še nisem čertice vidil ali besedice slišal od kterege, da bi bila le količkaj pregrešna. Sicer so tudi prav prijazni in postrežni, kaj lepo so mi prve dni na roke šli. Takih ljudi je pa tudi tukaj v prosti deželi kaj potreba, in škofje so tudi prav natanki; koj ko o kom zvejo kaj napčenega, jo mora potegniti, akoravno je tako pomanjkanje duhovnov. Postave imamo tudi bolj terde, kakor so v ljubljanskem semenišču. Vstajamo ob 5. uri, potem je jutranja molitev in officium matut., po zajuterku gremo k sv. maši z dijaki vred; po maši imamo od 7 — 8 šolo, potem se moramo v sobah učiti do desetih, od 10 — 11 je učenje v šoli (collegium). Ob 11 imamo kosilo, potem gremo v cerkev presv. Rešnje

Telo počastit, potem smo prosti do dveh, od dveh do petih se moramo sami učiti, od 5 do 6 je zopet šola, ob šestih večerja, po večerji smo prosti do mraka; tukrat gremo večji del na keglisče, ker bogoslovci imamo svoje keglisče ne daleč od samostana. Nazaj pridši opravimo večerno molitev, se nekoliko učimo, potem je officium (complet) in ob 9 mora vse spat iti, kar mi ednino ni prav po volji, ker sem imel navado, se zvečer dolgo učiti. Prosti smo celi dan v nedeljo in četrtek; na pol „silentium“ je skoraj celi dan predpisan, in popolnoma pri jedi, kjer se bere, in zvečer po večerni molitvi, vendar pri jedi včasih prefekt z nožem po mizi vdari, kar pomeni, da so prosti in z velikim veseljem zavpijejo po angleško: „free“ = frei. Ob nedeljah pa moramo še veliko več moliti, ko druge dni. — Tu smo čisto na samem, daleč v krogu ni nobene hiše, kar je prav dobro za mlade ljudi, tudi meni ne škoduje, veliko bolj srečen in miren sem tu, odločen od šumečega sveta, kakor v sredi naj sladkejših veselje. Naj hujše mi je, da ne morem nič zvedeti iz svojega kraja, kaj kej moji ljudje počno, ali so vsi zdravi, ali moje pisma dobivajo, ali so gosp. Jeran moje potopisne čertice prejeli *) in natisniti dali, ali kaj je kaj drugih sprememb ali dogodb, tudi od vojske prav malo zvem; to premišlujem včasih, pa nemogoče mi je kaj gotovega zvedeti. Nepopisljivo bo, si lahko mislite, moje veselje, ko prvo pisemce od doma, ali od kakega prijatla dobim. — Tukaj do zdaj še ni navadne letne vročine, pa mislim, da je bomo že pozneje toliko bolj občutili, ker Pensilvanija ima, kakor sem v neki potopisni knjižici bral, afrikansko vročino. V Minesoti se slaba letina obeta, ker grozno dolgo že ni dežja, vendar lakote se tu ni treba bati, ker, akoravno je vse neizrečeno drago, si vendar vsaki delavec toliko prisluži, da lahko prav dobro živi. Naj dražji so knjige in obleka; vendar vsaki, ki se v Ameriko preseli, skuša si, kar je mogoče, naj lepši oblacila napraviti; zatorej se pa tukaj ne more nič razločiti visokost osebe, ker naj revniši delavec je včasih lepše napravljen kakor kaki milijonar; tudi razločka stanov ne poznajo, vse je „Ti.“ bodi si kmet ali gospod; to pa berž ko ne iz angleškega jezika prihaja, kjer pomeni besedica „you“ = ti in vi; I do you not see (reci Aj du ju not si) pomeni, „jez Te ne vidim, ali pa: jez Vas ne vidim; in to so tudi Nemci, ki hočejo Amerikani biti, v svoj jezik prevzeli. — Tukaj je veliko kač, posebno pogostoma se neki vidijo bolj v gošavi tudi kače ropotače, ki so prav nevarne. Toliko za zdaj ...

Vaš Jak. Trobec, bogoslovec.

Napis:

Rev. Jak. Trobec stud., college

St. Vincent P. O.

Westmoreland Ct.

Pensilvania

North-Amerika.

Via: Wien, Bremen,
New-York.

Iz št. Pavla, 11. rožn. 1864 piše gosp. Ign. Tomazin. Priserčno mi ljubljani brat! Tu Ti pošljem podobo mesta, v katerem jaz prebivam. Mesto se prav za prav ne more nikakor tako narediti, kakor je res, ker ni nikjer nobenega pripravnega visokega kraja, od kodar bi se moglo vse dobro pregledati; zakaj tu ni nobenih hribov; če je tu pa tam kaka planjava malo viši kakor druga zemlja, ta višina nikoli ne preseže polovice visokosti ljubljanskega grada. Naj prvo se vidi Misisipi in na njem več parobrodov; potem se vidi pogumno narejen, dolg most, ki ne gré na ravnost, ampak pošev čez Misisipi, t. j., na eni strani je prav visok, in na drugi prav nizek. Voda teče tako, kakor prva barka gré, in mesto leži na levi strani vode. Zad za mostom se vidi veliko bark, tam je loka (zavetnik), kjer se barke ustavljajo, ktere po Misisipu gori pridejo. Škofijske cerkve in poslopja tu še ne vidiš, ker podoba je prestara. Tam,

*) Nobene stvarice dozdaj še ne.

kjer sim naredil št. 2 in se od spod vidi velika hiša »kuplo, to je poglavarjevo stanovanje. Kacih 40 stopinj pred to hišo stoji pa zdaj cerkev, škofija in semenišče. Pod št. 1 se vidi zvonik nemške katoliške cerkve, pod št. 3 pa nar veči gostivnica z imenom „International Hotel.“ Okoli po grških je vse polno lepih hiš premožnih meščanov, katerim Nemci „Landvillen“ pravijo, tako da imamo zmiraj prav prijazne sprehajalnice, kadar gremo iz mesta mimo teh prijetnih „Vill.“ Ulice za vožnjo niso nič tlakane, ob straneh je pa lesen tlak za ljudi, na nekterih krajih tudi že kamniten. Gostivnic je tu brez števila, ki imajo odzunaj napis „Lagerbeer Salon.“ Piva sicer tu ni avstrijska, ali bolji je vendar kakor francoska; kozarec, ki je malo manjši kakor merica ali masele, velja 3 cent-e, po avstr. 10 nkr. Tu dobivamo sicer vsak opoldne verček ola ali pive vsak, in včasih, če je kdo hudo žejen, še malo več; ali tukaj so dnevi vroči, in prav malokdaj dežuje (kar sim tu, je samo enkrat malo deževalo), zato je človek lahko tudi popoldne žejen. . . . Sprehajati se hodimo po dva in dva vkup, kamor hočeta iti. Tudi kopat se hodimo; 3 milje nad mestom je prijetno jezero po imenu „Lac Como;“ do sem potrebujemo slabo uro za hojo. Fazanov je vse polno; ne ravno v mestu, ampak zunaj po deželi. Protestantskih cerkev je veliko, ktere so večidel prav čedno in lepo narejene. Ljudje so vsakterih ver, metodisti, baptisti, kongregacionalisti, prezbiterianarji, luterani in kdo ve, kaj še vse. Kadar vrnemo, smo meščansko oblečeni; tudi škof tako; samo da duhovni imajo kolar za vratom in cilindar na glavi. Škof so prav prijazni, z vsakim radi govoré, veliko mladi so viditi kakor ljubljanski. Eden duhovnov tu polno brado nosi po posebni dispenzi škofovi; taki je z brado, kakor sv. Janez Nep. namalan. Duhovni so z nami prav prijazni, nekteri znajo tudi nekaj nemški; mi pa zdaj že malo francoski, tudi že nekaj angleški; toraj z njimi lahko kremljamo v vsih teh jezikih. Zraven semenišča imamo tudi mal vertek, da se lahko tudi čez dan sprehajamo, ali pa na vertu učimo; na njem je prijazna kočica (utlica) narejena, vsa obrašena, tako da ima prav mično senco. — Kar moje zdravje zadeva, moram reči, da se tu prav dobro počutim, da si boljega zeleti ne morem. Bogu bodi za to čast in hvala! Nič več ne kašljam; tudi persnih bolečin nič več ne čutim. — Ravno zdaj, kakor Tebi, pišem tudi svojemu nekdanjemu kolegu Kr.; T—u zdaj nisim pisal; mislim mu pa še za novo mašo kako pismo poslati. Za zdaj pozdravljenje. — Že več kot teden pišem to pismo in nikoli ne morem končati, ker ob delavnikih nimam drugikrat časa pisati, kakor zvečer; samo ob nedeljah malo več časa dobim.

Naše popotvanje boš lahko bolj natanko bral nemško v „Volksfreund-u“ pod naslovom „aus dem Tagebuche eines Reisenden,“ ktero je spisal graški bogoslovec Berghold; slovensko pa v Danici, ktero je spisal Trobec. — Od „Vik-sfr. bi jest rad tiste liste bral, v katerih bo to popisano; za to Te prosim, ako bi bil tako dober, in bi mi hotel poslati tiste liste; mislim, da ne bojo dragi. — V zaupanji, da me ne boš na pismo pustil predolgo čakati, Te prav lepo pozdravljam in priserčno poljubujem, Tvoj Te do zelenega groba vedno priserčno ljubijoči brat

N a c e.

Napis do mene:

Rev. Ignace Tomasin
Care ofe Rtv. BishopVia Bremen
New-York.St. Paul
Minnesota, U. S. A.

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Časniki tarnajo (pa velikrat je „Katzenjammer“), da je bil blagoselčni cesar Maksimilijan v novem cesarstvu malo prijazno sprejet o svojem prihodu. To je sicer žalostno, pa morebiti ne vse preveč. Ne mara, je boljši, da mora

preblagi vladar s svojo zaročnico v začetku nekatere grenke vžiti, kakor pa da bi mu zdaj po hinavsko „Hosano“ kričali, potlej ga pa križali. Ko Mehikanci spoznajo, kaj so z novim cesarjem sprejeli, se bodo zaupljivo tudi serca saj boljših in občutljivih zanj odprle.

Da so pa za zdaj tako dobrega vladarja merzlo sprejeli, v tem ni nič čudnega, ako se okolišine premislijo. Najprostejši ljudstvo o taci priložnostih le bolj zijá, ker še ne ve, kaj naj bi sicer počelo. Kdor divjake pozna, ne bo drugzega od njih pričakoval. Kar je pa nekoliko bolj olikanih, so zapeljani po Juvarezovih rogoviležih in prehudobnih ameriškanskih časniki, ki že dolgo časa zoper Maksimilijana kričijo in ga ljudem kakor nekako pošast naznanjujejo, s ktero ima vse hudo v drželo priti. Novojeorski kat. časnik pravi: „Naši politički časniki so strahovito hudi na Maksimilijana, imenujejo ga orodje Napoleonovo in duhovnov, ki čes je samo zato prišel v Mehiko, da bi tamkej napravil nar več samovoljnost ali despotizem. . . . Vedejo se kakor spake in na dobrega Maksa kričijo kakor pijani vozniki. Pa zakaj? Ker je dober katoličan in ne neverski vetrenjak in bo torej Cerkvi pomagal na noge, cerkvenim tlačivcem in jezuitozeruhom, katerih je veliko pri tako imenovani liberalni stranki v Mehiki, bo pa na noge stopil. Zato preklinjajo, in iz nobenega drugzega vzroka ne. . . . Vidi se tedaj, da pošteni Maksimilijan gre pot svoje (katoliške) Cerkve, ktere konec je zmaga in slava. Torej ni morebiti treba tarnati nad nekoliko mracnim pervim sprejetjem. Mehikansko že veliko let ni imelo drugzega kakor grozno brezvladje in tako kervave rovarstva in klanja, da je po več krajih vse prebivavstvo potrebljeno, ostalo ljudstvo pa je odivjačeno in nenavajeno na dobrote redne in čedne vlade. Ko se bo pa dobrót prepričalo, je tudi boljših serc in za novega cesarja boljših časov upati, ako ni previdnost Božja družih potov odmenila.

Kdo pa bo izbral resnico izmed laži, ker drugi časniki govoré od velike slave, s ktero je bil Maksimilijan s cesarico vred sprejeman na poti proti Mehiki in v Mehiki? Na potu kacih 8 milj dolgi je bilo 700 slavočkov, cesta je bila prav po besedi obsejana s cveticami in esuljem. Ljudstvo jima je na trume več ur deleč iz Mehike na proti suho; čez 150 kočij z imenitnimi gospodi, 400 jezdicev mestnjanskih je veličastvi spremljalo 12. rožn. v glavno mesto; tisočero klicanje: Slava cesarju! slava cesarici mehkanski! itd. se je razlegalo.

„Moniteur“ pravi, da od Mehikancev svojemu vladarju pripravljeni sprejem je vse presegel, kar se more upati ali tudi le izmisliti. Sino razveseljevanje narodova je spremljalo cesarja in cesarico po vsi poti, kar sta na suho stopila, pa da sta prišla v glavno mesto. Zlasti pa da so se skazovali nezmešani Indijani, katerih je 7/8 vsega prebivavstva. Viditi je tedaj res, kakor smo omenili, da naznanila od merzlega sprejetja so bile presiljene; verjeti je pa tudi, da radikalna stran in ljudstvo, kolikor je bilo podpihano, in pa od ondodnih Francozov ne pripravljeno, je svojo nezadovoljnost sem ter tje z merzlo razodevalo. Se tedaj oboja novica dá striniti.

Novejši naznanila pripovedujejo, da so stari indijanski rodovi zlate krone in durge častite znamenja nekdanjih poglavarjev iz zemlje kopali in jih Maksimilijanu darovali.

Govor, s katerim je novi mehkanski cesar Maksimilijan svoje nove podložne pozdravil, je tako lep, da bi ne bilo prav, ako bi saj nekoliko iz mega Danica ne povzela. Tako se spodobi kersanskim vladarjem, kakor Maksimilijan govori! Klice jim: „Mehikanci! Zeleli ste me; . . . Vesel pridem k Vam. — Kakor koli mi je bilo težko za zmiraj ločiti se od domačije in rodovincev, sem vendar to storil, ker sem se bil prepričal, da me je Vsegamogočni po Vasem posredvanji izvolil v blago postanje, da naj vsa svoja pogumnost in serce posvetim narodu, kteri je truden nesrečnih bojov in odkrito želi miru in blaga. . . . Blagoslova z ne-

bés in z njim napredka in svobode zanesljivo ne bomo pogrešali, ako se vse stranke zedinijo, da se ta namen doseže, in ako nas bodo vedno verske čutila navduševale, ti značaji naše lepe domovine celo o nesrečnih dobah. — Zedinjeni, poštini in stanovitni hočemo biti, potem nam bo Bog moč dal, tisti blagor doseči, katerega želimo. — Mehikanci! ... Bog in Vaša zaupnost sta moja moč; zastava samostojnosti (neodvisnosti) moje znamenje; moje glasilo (geslo) Vam je znano: „Nestranska pravica.“ Vse žive dni mu bom zvest ostal. Cesarici je došla lepa naloga, da bo deželi posvečevala vse blage čutila goreče kristjane in ljubeznjivost darežljive matere ...“

Z Dancem zaveznika mir delata; če ga bosta naredila, se bo vidilo.

O bivšem poljskem uporu je neki Rusija vjetničila 183 rimsko-katoliških duhovnov. Nekako šestina jih je odpravljenih v Sibirijo ali v znotranjo Rusijo, drugi so nekaj izpušeni, nekaj pa še po ječah potaknjeni.

Francoski cesar se je 7. t. m. podal v Vichi. Je neki zlo bolehen. Garibaldi v I-chii pa ni le bolehen, ampak prav hudo bolan; kopanje je mogel opustiti, in nikogar več ne sprejme pred-se.

Glas poka, če se ne bo razpočil, da med Parizom in Londonom so obravnave, da bi se vterdila angleško-francoska zveza. Od drugod se sliši, da se zdaj Anglija kerči, in Francija bi utegnila samotna ostati. „To je osoda dvojezičnih ljudi in vlad, ki drugo govore, drugo storé.“ (Arm.).

Hervasko-slavonski deželni zbor se ima menda še to leto sklicati. Nove volitve za dalmatinski zbor pa se bodo prav kmali razpisale.

O šlezvik-holštanskih homatijah dela „M. Volksb.“ pomenljive opombe. Pravi med drugim: „Mi se pač ne štejemo k občudovavcem ali zagovornikom danskega vladanja in sramotnega tlačnja, katero si je taisto zoper Nemce dopustilo. Da pa resnico terdimo, moramo vender reči, da ne kopenhagenska danska vlada, ampak zbor holštanskih nemških stanov je vselej zaviral, kadar koli se je obravnavalo, da naj bi tudi katoličanje ravnopravnost uživali. Može v Kielu in Itzehovu, ki so s toliko silo tirjali deželnih pravic in prostostin, pa niso bili zmiraj le samo tiho kakor miške, kadar je bila beseda, da naj bi se katoliškim prebivavcem dale pravice in svobostine, temuč vedili so zmanjšati in ogreniti vsako mervico, ktera se jim je na zadnje zavoj poštenja in sramote mogla vender privoliti. Med drugim je vredno opomniti, kako razločno se je sprejmal v Kopenhagnu in v Kielu mlgsp. škof z Osnabruka, pod čigar škofijo so katoličanje vojvodinski in danski. V Kopenhagenu se je škofu skazovalo vse spoštovanje, poprejšnji kralj Friderik VII ga je na kosilo vabil, in mu „z naj večji priljudnostjo“ dovolil na Holštanskem deliti sv. birmo. Vse drugačno obnašanje je škof skusil v Kielu; berž ko je birmal, se je ondi nasprotvanje pokazalo in holštanska luteranska konsistorija v edinosti s posvetnimi vradnijami ni jenjala, ter je v Kopenhagnu iz-ilila, da je bilo škofu poslano posvarjenje za spolnovanje te duhovske službe. — Pri taci dogodbah gre pač res šlezvik-Holštancem opomin, da naj vender že zaveržejo to zagrizenost zoper katoličane in vse katoliško in naj spoznajo pravilo ravnopravnosti“ itd.

Na Udbani, piše „Kat. List.“ je 58letin mejač ali granicar Marko Petković mesca vel. travna prestopil iz nezedinjene greške v katoliško Cerkev. To je v tej duhovni od 17 let tretji taki primérlejš; koliko se jih je pa v modroško-senjski škofiji dogodilo, kjer cele držine prestopajo, to ni znano svetu, ampak samimu Bogu.

V Kolinu bodo 23. t. m. obhajali sedemstoletnico, odkar so bile pod cesarjem Miroslavom Rudečobradom iz Milana v Kolin prenesene trupla sv. 3. Kraljev. Sv. Oče

Pij IX so v ta namen dodelili popolnoma odpustke in slovesnost bo terpela celo osmino.

V Malinu na Belgijanskem se letos prične 28. vel. serp. drugi veliki katoliški zbor in bo 6 dni terpel.

Parski škofje so imeli 18. t. m. poseben shod; ne vé se pa še njegov namen.

V novi Jork so prišle pisma iz Rima, da je za ondotnega viksega škofa poterjen mlgsp. Me-Closky, albanški škof; mlgsp. Spaulding, škof v Šentludoviku, pa za višega škofa v Baltimori.

Lesniki, jabelka in lesnik^{a/c}.

Eden laških denarstvenih vradnikov je pobegnil in zapustil nimanica dobrih 200.000 lir. To je tatvina „italianissima.“ — V Parizu se je grof Muline, svetnik pri avstrijskem poslanstvu, iz protestanstva povernil v katoliško Cerkev. Mlg-p. Chigi, papežev poročnik, je spreobrnjenca potem tudi birmal; avstrijski poslanec Meternih je pa kumoval. — V Hamburgu je ondotni angleški poslanec Janez Ward prestopil v katoliško Cerkev. — V Karlsruhe je pred malo časom 80 badenskih protestanskih duhovnov ob-sodilo knjigo profesorja Schenkeln, v kateri taji Jezusovo božanstvo, in iskali so, naj se odstavi od službe, ki jo ima kakor pridigar v protestanskem semenišu. Schenkel pa je prijatelj sedanje vlade, in ni se mu za službo bati. — Na Sedmograškem v moroški okrajini je šla 17. u. m. tolika toča, da je veliko svinj in ovac pobila in več otrok in odraslih ljudi poškodvala. — 8. majnika 1864 je na Markskem v Litavi umrl Janec Vice, ki je bil rajen l. 1732; tedaj je imel 132 let na herbtu. Nikoli ni bil bolan in na zadnje je brez posebne bolezni pohlevno zadremal. (Volksfr.) — Neki ces. rusovsk ukaz določuje, da po Litvi in Belorusii konfiscirane poljske posestva zamorejo kupovati le samo Rusi in prebivavci izhodnojezerskih okrajin, ki niso katoličani. Poljci in katoličani nimajo pravice taci posestev kupovati. Skorej vsak dan pa se posestva konfiscirajo in prav dober kup prodajajo. — Koliko Angležev živi na ptujem? Francoska jih ima naj več, 25.844, ko pa na Angleškem živi le 13.000 Francozov. Ostalih 32.500, ki so po Evropi, je na Nemškem 7365, na Laškem 5467 (naj več jih je v Rimu), na Belgijanskem 4092, na Španjskem 3879, na Ruskem 3749, na Turškem 2300, na Portugalskem 2072. V Perzii jih je 30, v Kini 1072, v Japanu 81, in v siamskem kraljestvu 24. V izhodni Indii živi 125.000 Angležev, med njimi je 85.000 vojakov. V južni Ameriki jih je veliko, in sicer naj več v Chili in v brazilskega cesarstvu. V severni Ameriki jih pa imajo zedinjene države največ. — Rimski vseskok spoštovani knez Borghese je v Rimu živeče Angleže zaslužno splačal. Hotli so Angleži tudi v Rimu slovesno obhajati 300letnico svojega pesnika Shakespeare-a (Šekspir-a) in so torej kneza prosili, naj bi jim v ta namen odperl svojo lepo pristavo, ki je ravno pred narodovimi vratmi (Porta del popolo). Rimski knez pa jim je dal vediti, da on je ob vsih časih in okolišinah rad postregel Angležem, ki so v Rim prišli, odkar pa sta angleško ljudstvo in vlada s smertnim rimskim sovražnikom Garibaldom pravo malikovanje počenjala, so njegove (silo drage) zbirke, kakor tudi njegova hiša in pristave (vile) „Angležem“ zaperte, dokler on živi.

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Prečast. gospod korar Jan. Zlatoust Pogačar, so postali stoljni dekan. (Gl. Ogl.) Duhovnja v Hinah je podeljena gosp. Petru Vartol-u. duh. pom. v Cirklah. Umrli je g. Lor. Pogačar, duhoven v pokoju. R. I. P.!